הַנֶּפֶשׁ שֶׁבְּפַרְשָׁה

שלום ושלווה
ייעוץ וגישור | הדרכות והרצאות
שלום בתוכך – שלווה בביתך

וירא תשפ"ז

מסע בנפש האדם לאור הפרשה

הרב אהרן רכניצר

– ניסיונות בנישואין –

איך מבחן ה"למרות הכול" מוציא את גדולתך והטוב שבך?

"כבוד הרב, אני כבר לא מסוגל יותר! אני מרגיש שאני עומד להתפוצץ!"

גרשון התקשר אל הרב טונצבוים, יועץ זוגי מוכר, כשקולו רועד מכעס ומייאוש. הוא התחנן לפגישה דחופה.

"תוכל להגיע", השיב הרב, "אבל במהלך הפגישה אצטרך לצאת להלוויה של קרוב משפחה. אם תרצה, תוכל להתלוות אליי".

כעבור רבע שעה כבר ישב גרשון מול הרב ופרק את תסכולו.

"אני מרגיש שהתחתנתי בשביל לסבול! שום דבר שאני עושה אינו טוב. אני משתדל, מתאמץ, מנסה לרצות, ובסוף הכול לא בסדר. **מה היא רוצה ממני?!"**

הרב הקשיב בסבלנות. כשהתקרבה שעת ההלוויה, הזמין את גרשון להצטרף אליו. **"כדאי לך לשמוע את ההספדים"**, אמר. "הנפטר היה אדם מיוחד במינו".

בזה אחר זה עלו המספידים ותיארו אדם שחייו היו מסכת מופלאה של חסד. הוא סייע לנזקקים, תמך במי שנשבר לבם ועשה הכול בצניעות. גם כשהיה מותש, התאמץ להוסיף עוד דף בלימוד התורה.

בדרך חזרה שאל הרב: "נו, גרשון, היה כדאי לבוא?"

"בהחלט. אדם מיוחד מאוד. אבל הרב, מה כל זה קשור אלי, אני צריך פתרונות, לא הספדים!"

"תתפלא", השיב הרב. "ייתכן שדווקא בהספדים נמצא המפתח לבעיה שלך. אבל כדי להבין זאת, נתחיל בשאלה מפרשת השבוע".

לא רק לדעת — להיות!

בפרשתנו אנו פוגשים את אברהם אבינו לאחר שכבר עמד בתשעה ניסיונות. הוא עזב את מולדתו, התמודד עם רעב ומלחמות, ולאחר שנים ארוכות זכה סוף־סוף לבן המיוחל – יצחק.

נדמה שהגיע אל המנוחה והנחלה.

ואז מגיע הניסיון הקשה מכולם: "וְהָאֱלֹקים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם".

הקב"ה מצווה עליו להעלות לעולה את בנו יחידו, את מי שבו תלוי עתיד שליחותו והתגשמות ההבטחה האלוקית.

אבל מדוע בכלל נדרש ניסיון?

הרי הקב"ה יודע מראש אם אברהם יעמוד בו. וכי הוא זקוק למבחן כדי לגלות דבר שלא ידע?

הרמב"ן משיב שהניסיון אינו מיועד לחדש ידיעה אצל הקב"ה. **מטרתו היא "להוציא הדבר מן הכוח אל הפועל, להיות לו שכר מעשה טוב, לא שכר לב טוב בלבד".**

האדם עשוי לשאת בקרבו אמונה עמוקה, רצונות נעלים ומידות נפלאות. **אך כל עוד הן נשארות במחשבה וברגש, הן עדיין בגדר אפשרות.** הניסיון מעניק לו הזדמנות להפוך את הטוב הפנימי למציאות ממשית.

אלא שכאן מתעוררת שאלה נוספת: **אם הקב"ה יודע שהצדיק יעמוד בניסיון, מה מתחדש בו?** ובפרט בעקידה, שבה יצחק כלל לא נועד להישחט, **מה בדיוק יצא מן הכוח אל הפועל?**

גרשון בוא נעיין בדברי הספורנו שמאיר את הדברים באור עמוק:

נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. כְּיָון שֶׁיִּהְיֶה **בְּפֹעַל** אוֹהֵב וְיָרֵא כְּמוֹ שֶׁהָיָה בַּכֹּחַ, וּבָזֶה יִדְּמֶה יוֹתֵר **לְבוֹרְאוֹ** שֶׁהוּא טוֹב לָעוֹלָם בְּפֹעַל, **כִּי אָמְנָם הַכַּוָּנָה בְּמְצִיאוּת הָאָדָם הָיְתָה שֶׁיִּדְּמֶה לְבוֹרְאוֹ כְּפִי הָאֶפְשָׁר**, כַּאֲשֶׁר הֵעִיד בְּאָמְרוֹ "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ"

כאן מתגלה יסוד עצום. האדם נברא בצלם אלוקים כדי להידמות לבוראו. **כשם שהקב"ה אינו רק טוב במהותו, אלא מיטיב לברואיו בפועל, כך נדרש האדם להפוך את מידותיו הטובות למעשים.**

אין די בידיעה מהי סבלנות. **צריך להיות באמת סבלני.** לא מספיק להבין את ערכה של אהבה. **צריך לדעת לאהוב.**

והמבחן האמיתי מגיע דווקא כשהדבר קשה.

"גרשון", אמר הרב, "תאר לעצמך אדם שלמד שנים על מידות טובות. הוא מכיר את ספרי המוסר ויודע להסביר **כמה חשוב לשלוט בכעס.** "יום אחד הוא חוזר הביתה עייף ורעב, ומגלה שהאוכל אינו מוכן. **בתוך רגע הוא מתפרץ על אשתו.**

"אם תשאל אותו מה קרה לסבלנות שלו, הוא ישיב: **'אני בדרך כלל אדם רגוע, אבל הפעם זה באמת היה מוגזם!'** בשבועיים האחרונים זה כבר קורה לי פעם שלישית".

"כלומר, הוא סבלני – בתנאי שאיש אינו מעמיד את סבלנותו במבחן..." גרשון חייך במבוכה.

"אתה מבין? יש הבדל בין ידיעה שכלית לבין מידה שהפכה לחלק מאישיותך. "קל **להיות נדיב** כשיש שפע, **לוותר** כשאינך מפסיד האדם עשוי לשאת בקרבו אמונה עמוקה, רצונות נעלים ומידות נפלאות. **אך כל עוד הן נשארות במחשבה וברגש, הן עדיין בגדר אפשרות.** הניסיון מעניק לו הזדמנות להפוך את הטוב הפנימי למציאות ממשית.

אלא שכאן מתעוררת שאלה נוספת: **אם הקב"ה יודע שהצדיק יעמוד בניסיון, מה מתחדש בו?** ובפרט בעקידה, שבה יצחק כלל לא נועד להישחט, **מה בדיוק יצא מן הכוח אל הפועל?**

גרשון בוא נעיין בדברי הספורנו שמאיר את הדברים באור עמוק:

נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. כְּיָון שֶׁיִּהְיֶה **בְּפֹעַל** אוֹהֵב וְיָרֵא כְּמוֹ שֶׁהָיָה בַּכֹּחַ, וּבָזֶה יִדְּמֶה יוֹתֵר **לְבוֹרְאוֹ** שֶׁהוּא טוֹב לָעוֹלָם בְּפֹעַל, **כִּי אָמְנָם הַכַּוָּנָה בְּמְצִיאוּת הָאָדָם הָיְתָה שֶׁיִּדְּמֶה לְבוֹרְאוֹ כְּפִי הָאֶפְשָׁר**, כַּאֲשֶׁר הֵעִיד בְּאָמְרוֹ "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ"

כאן מתגלה יסוד עצום. האדם נברא בצלם אלוקים כדי להידמות לבוראו. **כשם שהקב"ה אינו רק טוב במהותו, אלא מיטיב לברואיו בפועל, כך נדרש האדם להפוך את מידותיו הטובות למעשים.**

אין די בידיעה מהי סבלנות. **צריך להיות באמת סבלני.** לא מספיק להבין את ערכה של אהבה. **צריך לדעת לאהוב.**

והמבחן האמיתי מגיע דווקא כשהדבר קשה.

"גרשון", אמר הרב, "תאר לעצמך אדם שלמד שנים על מידות טובות. הוא מכיר את ספרי המוסר ויודע להסביר **כמה חשוב לשלוט בכעס.** "יום אחד הוא חוזר הביתה עייף ורעב, ומגלה שהאוכל אינו מוכן. **בתוך רגע הוא מתפרץ על אשתו.**

"אם תשאל אותו מה קרה לסבלנות שלו, הוא ישיב: **'אני בדרך כלל אדם רגוע, אבל הפעם זה באמת היה מוגזם!'** בשבועיים האחרונים זה כבר קורה לי פעם שלישית".

"כלומר, הוא סבלני – בתנאי שאיש אינו מעמיד את סבלנותו במבחן..." גרשון חייך במבוכה.

"אתה מבין? יש הבדל בין ידיעה שכלית לבין מידה שהפכה לחלק מאישיותך. "קל **להיות נדיב** כשיש שפע, **לוותר** כשאינך מפסיד

לנפש תדרשנו
כמה בגיליון?

- **אם הקב"ה יודע מראש שנעמוד בניסיון – בשביל מה הוא בכלל מנסה אותנו?**
- איך ייתכן שדווקא ניסיון העקידה, שלא הגיע לידי ביצוע, נחשב לשיא ניסיונותיו של אברהם אבינו?
- **מדוע לקח יועץ זוגי בעל מיואש להלוויה – ואיך דווקא ההספדים העניקו לו מפתח להצלת נישואיו?**
- ואיך דווקא ברגע שבו אתה בטוח שהפעם אינך חייב – **ניתנת לך ההזדמנות הגדולה ביותר לגלות מי אתה באמת?**

קריאה מאירה ומעשירה!

תפוצת גיליון זה הינו בתפוצה דיגיטלית, אם ברצונך ליהנות ממנו מידי שבוע שלח לנו מייל: AR3107200@gmail.com

ולהאיר פנים למי שמחייך אליך. אבל גדולת האדם מתגלה כשהוא בוחר בטוב **דווקא כשהמציאות אינה נוחה לו**". זהו המעבר מן הכוח אל הפועל.

על מה יספידו אותנו?

"עכשיו נחזור להלוויה", המשיך הרב.

"שמעת במה שיבחו את הנפטר? האם התפעלו מכך שעזר לאחרים כשהיה לו זמן פנוי? מכך שלמד תורה כשלא היה עייף? "**בוודאי שלא!**

"הם התרגשו דווקא ממעשיו **כשהיה קשה לו**. מהחסד **שעשה למרות העומס**, מההתמדה **למרות העייפות** ומהנתינה **בלי לצפות לתמורה**. "שם התגלתה גדולתו!"

זהו סודו של הניסיון שמגולמת במילה אחת: '**למרות**'. - **למרות שאני עייף** – אני מתאמץ. - **למרות שנפגעתי** – אני נזהר שלא לפגוע. - **למרות שאני משוכנע שהצדק איתי** – אני מוכן להקשיב. - **ולמרות שיש לי תשובה חריפה** על קצה הלשון – אני בוחר לשתוק עד שאוכל לדבר בכבוד.

לא מפני שאין לי מה לומר, **אלא מפני שאיני רוצה שהכעס ינהל אותי. ולא רק בגלל שאני בורח מחוויה שלילית, להיפך אני רוצה להתעלות על עצמי**. דווקא ברגעים הללו **האדם מגלה את החלק האלוקי שבו**, ומוציא את מידותיו הטובות מן הכוח אל הפועל.

ועכשיו תורך, גרשון

הרב הביט בגרשון. "**אתה אומר שאתה רוצה להיות בעל טוב**. אני מאמין לך.

אבל מה קורה כשאשתך אינה מגיבה כפי שציפית? כשאתה מרגיש שלא מעריכים אותך או מאשימים אותך שלא בצדק? "**שם מתחיל הניסיון שלך!**"

"אבל הרב, יש גבול! **גם לי יש רגשות!**" "בוודאי. אינני מבקש ממך למחוק את רגשותיך או להשלים עם פגיעה. זוגיות בריאה דורשת כבוד הדדי וגבולות ברורים.

"אבל שאל את עצמך: האם אתה מסוגל **להביע כאב** בלי להשפיל? **להתווכח** בלי לצעוק? **להקשיב** גם כשאתה בטוח שאתה צודק?

"הנישואין אינם רק מסגרת שבה שני אנשים מספקים זה לזה צרכים. הם גם מקום שבו האדם לומד לצאת מעצמו ולגלות חסד, נאמנות ואהבה.

"קל להבטיח לפני החתונה שנהיה מסורים ומלאי נתינה. אבל ההבטחה מקבלת משמעות דווקא בשגרת החיים, כשעייפים, כשנפגעים וכשלא מסכימים.

"השאלה אינה רק מה אשתך צריכה לשנות, אלא איזה אדם אתה בוחר להיות כשהיא אינה נוהגת כפי שרצית".

העקידה האישית שלנו

כעת נוכל להבין גם את ייחודו של ניסיון העקידה.

רש"י מביא על הפסוק "קַח נָא אֶת בִּנְךָ": "**בבקשה ממך, עמוד לי בזה הניסיון, שלא יאמרו הראשונות לא היה בהן ממש**".

וכי כישלון בניסיון אחד מוחק תשעה ניסיונות קודמים? אלא שהעקידה נועדה לגלות מדרגה חדשה של אהבה ויראה.

אברהם הכיר את הקב"ה כמקור הטוב והברכה. והנה הוא נדרש למעשה שנראה מנוגד לכל הבטחותיו ולכל הבנתו. **למרות הקושי העצום, הוא נשאר נאמן לבוראו**. בכך הגיעה אמונתו לשיא חדש של גילוי, עד שנאמר לו: "כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹקִים אַתָּה".

לא מפני שקודם לכן חסרה לקב"ה ידיעה, **אלא מפני שבעת התגלתה יראתו של אברהם במעשה**.

כמו כן, לכל אחד מאיתנו יש ניסיונות דומים משלו.

לפעמים זו **פגיעה בכבוד**, לפעמים **אכזבה**, ולפעמים **הצורך לוותר** על המילה האחרונה.

אין פירוש הדבר שעלינו לספוג כל פגיעה. לעיתים דווקא הצבת גבול היא הבחירה הנכונה. אבל תמיד נשארת השאלה: **האם אני פועל מתוך נאמנות לערכיי, או מתוך סערת הרגע?**

הרב טונצבוים הביט בגרשון וחתם:

"ייתכן שאתה צודק בטענותיך. **ייתכן שגם אשתך צריכה להשתנות**. אבל אל תמדוד את הצלחתך רק לפי השאלה אם היא השתנתה.

"**תבדוק גם אם אתה השתנית**.

"האם היום אתה מסוגל להגיב טוב יותר מאתמול? האם אתה מצליח לראות את האדם שמולך גם כשהכעס מסתיר אותו?

"**והאם אתה מוכן לבחור בטוב גם כשהפעם אתה משוכנע שאינך חייב?**"

גרשון שתק.

לפתע הבין מדוע הרב לקח אותו להלוויה. גדולתו של הנפטר לא הייתה בכך שהחיים האירו לו פנים, אלא בכך שגם כשהיה קשה – הוא המשיך לבחור בטוב.

וזוהי גם השליחות שלנו.

לגלות מה עלינו להעלות על מזבח ההתעלות האישית: את הכעס, את הגאווה, או אולי את הצורך להיות תמיד הצודקים.

לא להקריב את עצמנו, אלא להתעלות מעל התגובה המיידית שלנו.

כי לפעמים, דווקא כשאנחנו בטוחים שהפעם באמת איננו חייבים – ניתנת לנו ההזדמנות הגדולה ביותר לגלות מי אנחנו מסוגלים להיות.

ולמרות הכול – לבחור בטוב.

ניתן להזמין הרצאות מרתקות מלוות במצגות המחשה, שמספקות דרך חדשה להבין את עולם הנישואין.

שלום ושלווה
ייעוץ וגישור | הדרכות והרצאות

אהרן רכניצר | 0533107200 | Ar3107200@Gmail.com

מוסיפים משמעות לחיי הנישואים
הדרכת חתנים ונשואים. מסידי/ישיבתי בהעשרה אינטלקטואלית בתורת הנפש,

מגשרים על פערים בחיים
ההדרכה כוללת 'גישורי חיים' המוטמעים בהדרכה פרטנית במתן כלים פרקטיים ישימים, הנותנים פרספקטיבה לחיים.